

DEȘTEPTAREA

GAZETĂ PENTRU POPOR

Redactată de un comitet — Apare la 1 fiecărei luni.

Prețul foii pe an în țară 20 lei. — În străinătate pe an 30 lei. — Un număr 2 lei
Epistolele nefrancate nu se primesc. — — Manuscrisele nu se înapoiază.

Editor și proprietar: Societatea acad. „JUNIMEA”. Redacția și adm.: Piața Unirii No. 3.

Odată și acuma.

Vorba spune, că dreptatea trebuie să biruiască și după cum îi fapta așa-i și răsplata.

Aceasta se potrivește de minune la starea, în care au ajuns stăpânitorii de pe vremuri a unei bune părți din pământul românesc.

Națiunea noastră a suferit veacuri de-arândul sub călcăiul turcului, unгурului, neamțului și rusului.

Era o nedreptate strigătoare la ceruri, căci altă vină nu ne-au găsit dușmanii, ca să ne împărțască între ei, decât bogăția și frumusețea țării.

Cine au fost Turcii și cum s'au purtat ei cu creștinii, o știu oamenii din bătrâni. Pomenirea lor a rămas ca o spaimă în graiul nostru.

Ungurii și-au luat Ardealul și Banatul, Nemții austriaci au rupt din trupul Moldovei Bucovina și Rușii pe Moldovenii din Basarabia.

Aceștia și-au dat toată silința, ca să ucidă în noi gândul, că Românii au aceiași obârșie și că numai ei sunt adevărații stăpâni ai pământului dintre Nistru și Tisa, Dunăre și Carpați.

Ne-au înjosit limba, obiceiurile, credința, portul și tot ce are un neam omenesc mai sfânt. Era o jale, să vezi pe urmașii celui mai vestit popor din lume slujind la stăpâni străini și vorbind o limbă, care ne botjocurea.

Deacea a ieșit și cântecul :

„Dela Nistru pân' la Tisa
Tot Românul plânsu-mi-s'a,
Că nu mai poate răsbate
De-atâta străinătate“,

și îi afurisea pe acei, cari s'au făcut coadă la toporul veneticilor :

„Cine a'ndrăgit străinii
Mânca-i-ar inima câinii“.

Astăzi s'a înfăptuit dreptatea.

Frații noștri nesubjugați și liberi din România veche, care adăpostia abia jumătate din întreg neamul românesc, au ridicat în vara anului 1916 armele împotriva dușmanilor și după doi ani de jertfe nemai auzite au înjghebat cu ajutorul Angliei, Franței și Italiei, România mare dela Nistru până la Tisa și dela Dunăre până la Carpați.

Ungurii au ramas cu oamenii de națiunea lor și se sbat ca peștele pe uscat, ca să mai apuce ceva din ceia ce au pierdut pentru vecie. Mai dăunăzi, după ce s'au hărțuit cu Cehii, au sărit și la Românii. Aceștia i-au snopit în batae și le-au luat chiar capitala țării, Buda-Pesta. Acuma s'au apucat de capul nemților din Austria. Dară înzădar se svârcolesc, căci tovărășia statelor mari, Anglia, Franța, Italia și vecinii lor, România, Sărbia, și Cehia le-au dat de cunoscut, ca să se astâmpăre și să nu strice pacea.

Despre Austria împăratului Franț, pentru care au pierit atâția români, nici nu se mai vorbește. Ea de abia mai răsufală sub povara nevoilor din lăuntru și a ajuns cel mai slab stat din Europa.

Rusia cea strașnică cu sute de mii de locuitori este bătută de Dumnezeu din cale afară. Nebunia bolșevică a răsturnat rânduiala dintre oameni și urgia cerului s'a pogorât peste ei. Foametea, omoruri, holera seceră zeci de mii de suflete pe zi. Chinurile iadului sunt o poveste frumoasă pe lângă suferințele nenorocitului popor rusesc.

Gândul se întoarce îngrozit spre România noastră, care înflorește sub razele dreptății ca o grădină. Și nu se spune prea mult, când auzi zicând, că ea este ca un raiu în mijlocul celorlalte țări. România și-a primit răsplata în bine, iar dușmanii

după fapta lor din trecut. Și cine spune ceva rău despre dânsa, îi lipsește o doagă sau că este un nelegiuit.

Br. Paltin.

Frunză verde păpădie. Rea boală ești beție...

(Despre relele beției.)

Sănătatea e darul cel mai prețuit cu care a înzestrat D-zeu pe om. Ea e comoara omului cea mai scumpă. Numai omul sănătos își poate împlini datoriile sale către familie, neam și țară. Omul cu trup sănătos și cu minte sănătoasă muncește cu drag și cu voie bună din zori de zi până'n seară și-și poate agonisi cele trebuincioase pentru traiul său și al celor dragi ai săi ori cât de sărac ar fi, spre a putea trăi în tihnă și în fericire.

Sunt însă mulți oameni, cari își bat joc de sănătatea lor, daruită de D-zeu și își dau seama de prețul sănătății abia când sunt bolnavi. Iar acești oameni ușurateci își bat joc de sănătate, își scurtează înșiși viața și își sfarmă fericirea prin aceea, că se dedau la fel de fel de rele și patimi, cari primejduesc sănătatea omului.

Dușmanul cel mai înverșunat și mai grozav al sănătății omenеști este însă patima beției, adică băutura otrăvitoare a rachiului, rumului, berii și altele. Aceste băuturi, numite „spirituoase“, au înrânsele o otravă foarte tare și stricăcioasă trupului omenesc, numită „alcool“. Această otravă, pe care omul bețiv o plătește atât de scump și o ia de bună voie, zdruncinându-și prin ea sănătatea și omorându-și însuși, ca un ucigaș, trupul și mintea, se numește „beție“.

Patima beției, adică obiceiul rău de a bea băuturi „alcoholice“ sau otrăvitoare, pe cari domniii îndrăgiți de ele le mai numesc și „alinătoare ale năcazurilor“, se furișează în deprinderile omului cu încetul, mai întâiu ca „păhăruț“ de rachiou sau de vin, prefăcându-se la început că ne dă puteri, ne alinează durerile și ne răsipește gândurile amărâte.

„Cum am prins a bea rachiou
De nime nu vreau să știu.
Iară vin când prind a bea,
Nime nu stă'n calea mea“.

Dar dela un „păhăruț“ ajunge omul în scurtă vreme la „păhare“ și din ucenic ajunge în scurtă vreme meșter neîntrecut în meșteșugul beției.

Și atunci beția îl stăpânește cu totul, înfige ghiarele ei veninoase în tot trupul, îi distramă pe zi ce merge sănătatea, îi istovește puterile de muncă și-i tâmpește mintea, făcându-l din om neom, din bun nebun, tăvălindu-l prin șanțuri de răsul lumii, până la urmă ajunge să zacă într'un spital sau în casa de nebuni, sau să putreziască într'un criminal ocnă ca făcător de rele:

„Ardă-te focul holircă,
Cum faci omul de nimică,
Când te beu îmi ies din minte.
Limba'n gură se 'ncălcește
Incep a grăi păsărește“. ¹⁾

Dară încă n'ar fi așa de rău dacă numai ar „grăi păsărește“, dar bețivul după ce și-a băut banul din pungă și s'a tăvălit prin noroi, nu se oprește aice, ci își dă și cămașa „zalog jupânului dela făgădău“ pentru băutura.

„Frunză verde siminoc,
Am avut un biet cojoc
L'am pus la crâșmă zalog,
Am mai avut și-o bundiță,
Și-am dus-o le crâșmăriță.
Și-am avut câciulă'n cap.
Și-am uitat-o pe dulap
Atâta eram de beat“. ²⁾

Omul bețiv bea crezând, că băutura e de leac împotriva boalelor și a supărărilor, apoi bea fiind-că vede bând pe alții din jurul său simțindu-se astfel și el ispitit la beție. El bea ori-unde, dar mai ales la crâșmă, unde se întâlnesc bărbați și femei, tineri și batrâni, învățați și proști, sănătoși și bolnavi, toți atrași de „ucigăl-crucea“. Dar Românul cuprins de patima beției mai bea „adalmaș“, ori de câte ori vinde sau cumpără ceva, el își „face chef“ la ori-ce întâmplare de bucurie sau de supărare din viața sa, apoi la praznic, la îngropăciune, la cunătorie, la hramul bisericii. Dumineca și sărbătoarea, la căldură, la frig, la oboseală și la boală, scurt zis, cu greu se trece o zi fără băutura.

^{1) 2)} Vezi: A. C. Cuza: Cuv. înainte, la cântecele contra beției culese de P. Gheorghiasc, arhiva soc. științ. și lit. din Iași, 1901, pag. 528.

Și urmarea e, că fața lui frumoasă se schimbă într'un chip urât și greșos, nasul i se face roșu ca o chipărușcă, buzele groase, în gât capătă o roșată cu niște râni mici, care-l fac pe bețiv să vorbească gros și răgușit, ochii i-se roșesc ca la un câne turbat, o duhoare nesuferită se aude dela el și toate simțurile i-se topesc. Apoi își mai strică stomahul, care ajunge a fi ars ca o piele de ciubotă și nu mai poate mistui bine hrana, capătă arsură, ameteți și vărsături și slăbește din zi în zi tot mai tare. Ficatul i se face așa ca o piatră, plămâile i se bobotesc și se umflă căpătând niște răni mici cari apoi se măresc tot mai mult și produc giunghiurile și oftica.¹⁾

Astfeluși își seacă bețivul însuși toată vлага și puterea trupească, mânilor și picioarelor îi tremură, creierul său nu mai poate judeca, căci sângele său e otrăvit de „buliarcă“, iar toată înfățișarea sa e scărboasă, îmbătrânită și îndobitocită.

Și precum își pierde bețivul trupul prin otrava beției, tot așa își pierde el și sufletul.

Omul bețiv devine tot mai supărăcios, mai mânios, mai turbat, mai nebun, gata totdeauna la sfadă, la bătae și la toate potlogăriile.

„Dacă omu s'a îmbătat
 Mințile i le-a luat
 Par că-i un câne turbat:
 Umblă cumpănindu-se,
 Vorbește sfădindu-se,
 Mântue bătându-se
 Apoi jucându-se
 Pe urmă căindu-se.“²⁾

Iar când nenorocitul om, căzut în patima beției nu mai are de unde să bea dintr'al lui, atunci patima beției îl împinge la cea mai rușinoasă fărădelege, adică la năzuința după avutul altuia, la tâlhărie sau hoție, care-l duce apoi în criminal sau ocnă necinstindu-și astfeluși familia și neamul.

„Frunză verde de răsură,
 Cine bea fără măsură,
 Se duce prin sat și fură,
 Găina dela cătună
 Și mioara cea mai bună
 Și le dă pe băutură.“

¹⁾ Vezi: I. Diaconescu: Relele alcoolismului în Conferințe popul. publ. de Casa Școalelor sub îngrijirea lui G. Coșbuc pag. 169—175.

²⁾ P. Gheorgheasa: Cântec popor. contra beției.

Dar decât beția bărbatului mult mai rușinoasă și mai păgubitoare e beția femeii, a gospodinei.

Căci ce poate fi mai scârbos decât o femeie beată, și ce se poate alege din gospodăria și munca bărbatului când femeia gospodină în loc să munciască și să strângă și ea, împrăștie și duce la crâșma lui Ițig sau lui Moisi ceia ce a strâns și agonisit bărbatul prin munca grea.

Nu se poate o nenorocire mai mare pe capul bietului Român, decât dacă l-a blăstămat Dumnezeu cu o nevastă bețivă care

„Dă catrința, poalele
Deși umple garafele
Și bea cu vecinele
Pe la toate crâșmele
Și-apoi beau și beau cât beau
Pe urmă de cap se iau
Iar după ce se trezește
Câte trei zile bolește
Câte nouă se căește.“

Vai de casa românească în care gospodina e cuprinsă de patima beției. Acea casă nu e sălaș omenesc, curat, împodobit și înzestrat cu tot ce-ți face dragă casa Românului, ci e un cuib de necurătenie și de boale, nemăturată și neunsă, cu pereții goi și tristă, încât un urît groaznic te cuprinde când intri în ea.

Și atunci nu e de mirare, că același urît îl cuprinde și pe gospodarul casei acesteia, văzând dacă soția sa lasă casa negrijită și păzește numai crâșma și „trebuințele cu băutură, și atunci aleargă și el la o crâșmă spre a căuta mângere în băutura otrăvitoare.

Așa se duce în scurtă vreme averea românească și banul agonisit în sudoarea feții din punga Românului în buzunarul străinilor, mai ales ai Jidanilor, cari, trăind din prostia Românului caută să susție și să sporească patima beției între săteni după cum ni arată cântecul următor :

„Stau Jidanii la țărăbă,
Pe câți trec îi tot întrebă;
Ce ai bade de vânzare,
Rață, gânsă, oușoare?
Poftim bade, câte știi
Și te voiu cinsti cu rachiu.“

Cu paharul mă cinstește
 Pân'ce capu-mi ametește
 Când să scap din mâna lui,
 Para chioară în pungă nu-i."

Oameni buni! Eată câte rele și nenorociri se oglindesc în cântecele țaranului împotriva beției.

Dară rejele beției sunt cu mult mai mari și mai multe, decât acele arătate până acuma.

Otrava băaturilor strică și omoară nu numai pe cei ce beau, dar ea omoară și pe urmașii lor.

Copiii părinților bețivi se nasc de obicei proști, bolânzi, orbi, schilozi, slabi cu „răul copiilor,” și cu „boala cea rea,” și mor înainte de vreme.

Câte femei își perd copiii din pricina loviturilor, spaimii și a bătăelor îndurate din partea bărbaților lor, veniți acasă „cu chef,” adevărat beți. Câte căsnicii se strică din pricina beției și câți soți se despărțesc și și perd toată cinstea și averea, umblând pela judecăți îmbogățind pe advocații străini cu averea lor moștenită dela părinți și lăsându-și copiii flămânzi și goi.

Câți bani trebuie să cheltuească țara sau statul pentru a întreține din birurile tuturor cetățenilor cinstiți și harnici, judecătorii și închisorile pline de făcători de rele din pricina beției, și pe judecătorii cari cercetează toate și pedepsesc toate sfzile, bătăile și nelegiuirile bețivilor. Câte case de nebuni trebuie apoi să mai susție țara, căci în sfârșit acolo trebuie duși și ținuți atâția nenorociți, cari și-au pierdut mintea prin beție.

Nenumărate sunt deci relele ce le pricinuește beția. Nici războaiele, nici foametea, nici ciuma nu omoară atâția oameni, câți omoară acest nemilos vrăjmaș al omului, adevărat beția.

Fraților cari ați încăput în ghiarele acestei groaznice patimi, vă sfătuesc: dacă iubiți pe Dumnezeu, dacă vă iubiți sufletul și trupul vostru, dacă vi-i dragă sănătatea, nevasta și copiii, și doriți a trăi în pace și în îndestulare, uniți-vă cu toții și vă lăsați cu jurământ de beție. Nu mai beți băuturi spirituoase, căci ele sunt otravă înșelătoare stricăcioasă. Beți numai apă curată dela izvor sau must de poame din mândrele voastre grădini.

Atunci pușcăriile, criminalele, judecătorii vor rămânea deșerte, voi și copiii voștri veți fi sănătoși, zdraveni, frumoși și cu stare bună, iar mândra noastră țară românească va avea mai

mulți ostași viteji și zdraveni, de cari se vor cutremură dușmanii țării noastre și a neamului nostru românesc. Atunci toți veneticii și crâșmarii perciunați, cari sau oploșit în satele noastre și trăesc în bine și fără multă muncă, ca căpușa în blana oaei, numai din vânzarea băuturilor otrăvitoare, vâzând că Românul de azi nu-și mai dă munca și punga cu ușurință pe băutura, își vor face legătura și se vor duce de unde au venit.

Stăruieți cu toții ca să înceteze beția în țara noastră românească.

Iar Dumineca și în zile de săbătoare, dacă voiți să auziți ce-i nou în lume, să vă întâlniți și să sfătuiți, atunci nu o faceți aceasta la crâsmă, ci strângeți-vă la „casa de cetire“ sau la școală. Strângeți-vă pe lângă preoții și învățătorii voștri, căci aceștia sunt prietenii voștri cei adevărați, cari ca niște adevărați apostoli trăesc între voi spre a împărți cu voi binele și răul, spre a vă conduce pe calea cea bună și spre a vă crește și lumina ceia-ce aveți voi mai scump și mai drag, adevăcă copiii voștri. Și acești prieteni ai voștri, preoții și învățătorii în loc de băutura otrăvitoare vă vor da cărți și gazete folositoare, vă vor spune noutățile adevărate din lume, vă vor da sfaturi bune și îndrumări pentru trebuințele și necazurile voastre.

Apropieți-vă deci de preoți și de învățători și fugiți de crâsmă și de preoții străini legii și neamului nostru.

Atunci vom ajunge să vedem vremurile dorite când, noi, Românii, vom fi stăpâni adevărați și fericiți în țara noastră românească.

Simeon Reli.

Cum să ne mântuim de jidani.

Se știe că țara noastră are o mulțime de jidani și e mai bogată în acești fii ai Canaanului decât alte țări. Veniți de pe aiurea flămânzi și goi s'au așezat în țara noastră și făcând negoț cinstit și necinstit s'au îmbogățit în grabă. Inșă ce să Vă spun D-Voastre, iubiți cetitori, când D-Voastre însuți ați văzut gospodari, cari au sărăcit din cauza cămătarilor jidani și cari gospodari au trebuit să părăsească patria lor mare și bogată, ca să se ducă la America. Jidanii se așează în diferite țări și

anume se așează în unele țări mai mulți în altele mai puțini. Un scriitor german care a voit să arete din care cauză se așează jidanii în unele țări mai rar și'n altele mai des, a zis: „Fiecare țară are atâți jidani, câți îi merită“.

Vedeți dar că acest scriitor german crede că jidanii sunt o pacoste pe capul oamenilor și cari popoare sunt mai cu cusur și mai pătimase trebuie să aibă mai mulți jidani de cât altele. Jidanii se așează în acele țări, unde e ușor de trăit, se așează mai ales acolo unde oamenii îs bețivi, leneși, cheltuitori și nepricepuți în negoț. Acolo se îmbogățesc în grabă și încă ar fi bine dacă s'ar îmbogăți jidanul, scoțind bogăția din belșugul ogorului lucrându-l, însă el se îmbogățește înșelând pe bieții oameni cu rachiu, cu camătă și altele și-i scoate și ultimul ban din săraca sa pungă ba de multe ori chiar îl scoate și din casă, făcându-l servitor la dânsul sau silindu-l să părăsească patria sa, unde jidanul a fost bine primit.

Văd, bade Ioane, că dai din cap și vrei să mă faci să'nțeleg că ai priceput că jidanii sunt o pacoste pe capul oamenilor și acuma ai vrea să știi ce-i de făcut cu dânsii. Știu că l-ai scoate din sat mai degrabă cu bota, însă vezi nu trebuie să faci așa ceva căci dai de belea; te pârăște la judecătorie și o pățești. Acuma par' că vrei să-mi zici: „Bine domnule dar dacă judecătoria e în țara noastră să ne ție nouă parte!“ Vezi asta nu se poate căci judecătoria nici nu l-a învățat pe jidan să vă înșele, nici nu te-a îndemnat să te lași înșelat. Voiesc însă să-ți dau alt sfat, cum l-ai putea scoate ușor din sat ba chiar din țară.

Jidanul la țară ține cârșmă, băcănie apoi mai e neguțitor de vite ș. a. Dacă vrei să-l scoți din sat, fă-te neguțitor, ține cârșmă, băcănie, apoi mai sunt destui invalizi, cari nu pot lucra la câmp și ar putea ușor să vândă în băcănie sau în cârșmă. Însă vedeți ca să se poată ținea țaranul nostru cu cârșmă sau cu băcănia trebuie să-l sprijinești. Dacă ai poftă să bei rachiu cumpără numai dela cârșma românului, dacă vrei să cumperi ceva de ale casei cumpără dela băcanul român. Și dacă fac toți sătenii așa măcar un an doi . . . atunci păgubește jidanul. Nu poate câștiga dacă nu cumpără nimene dela dânsul și atunci trebuie jidanul să-și strângă catrafusele și se duce.

Ei, bade Gheorghe, ce te uiți cam neîncrezător la mine și cam te îndoiești de s'ar putea face așa ceva și vezi cam știu ce vrei să-mi spui. Vrei să-mi spui că s'ar face ceva dacă ar

avea românul nostru bani destui ca să poată ținea cârșmă sau băcănie, căci vezi el nu se îndură să vândă locul, ca să ție cârșmă. Asta e adevărat; românul nostru nu se încumetă să se apuce unul singur, căci n'are bani destui, se teme că va păgubi, însă s'ar putea să se facă o cooperativă. Se pun mai mulți gospodari mai cu dare de mână și fac o cârșmă, năimesc un invalid să vândă și câștigul ca și păguba pică pe toți gospodarii din cooperativă.

Dacă țărani noștri n'ar cumpăra nimic dela jidani și dacă s'ar apuca ei însuși de neguțitorie, atunci e sigur că jidanii n'ar putea trăi așa cum trăiesc acuma, ci ar trebui să se cărăbănească cu încetul dela noi și să-și caute țări unde pot trăi mai ușor.

P. B.

Sfaturi gospodărești.

Doctorul casei.

Timpu nu e trecut; se mai poate încă aduna cele din urmă flori de romaniță (mușețel) care se mai găsesc pe lanuri; această florică fiind de mare folos (uscată), pe timpul iernei, mai ales la casele unde sunt copii mici.

Într'o cană cu apă bine fiartă se pune din această floare uscată cam cât apuci cu trei degete, și se prepară astfel un ceai care este bun în următoarele împrejurări: Copiilor mici de alăptat li se șterge gura cu o petică curată, muiată în acest ceai, după fiecare alăptare. Apoi el servește pentru spălături la ochi, nas și urechi, fie la copii suferinzi (bolnavi) fie la oameni maturi. Afară că este cel mai bun medicament (leac) care se poate lua în cazuri de eșiri (urdinări) sau crampe (cărcei) la stomac. Cu floarea care-a fost fiartă se fac cataplasme căldicele copiilor, la gât în cazuri de răceală și pe stomac când vedem că țiță și se svârcolesc de dureri (e vorba de copii cari n'au început încă a vorbi).

Ceaiul de romaniță (mușețel) mai este bun și pentru aburi în caz de dureri de gură, cauzate (pricinuite) din răceală.

Iată deci o doctorie pe care în loc s'o folosim, o lăsăm să se usuce pe marginea drumurilor. Ca ea mai sunt o mulțime; și vom vorbi despre fiecare.

Doctorul Draesi.

Dușmanii legumelor.

Acuma când toamna bate la ușă, după ce strânsura a fost făcută, odată cu începerea arăturilor de toamnă, grija gospodărilor trebuie să se îndrepte către mijloacele prin care ar putea scăpa de unii vrăjmași ai recoltei și ai legumelor.

De pildă unul dintre aceștia și cel mai primejdios, care distruge de rândul rădăcina legumelor, este Coropișnița, (conopișcerița, conochifterița, goropeșnița, chifterița). Unele terenuri (locuri) cu osebite cele cu pământuri grase, sunt pline de aceste viețuitoare.

Mijlocul cel mai sigur și mai lesnicios ca să le putem distruge este urinatorul. Odată cu arăturile de toamnă, se fac pe ogoarele destinate (menite) cultivei legumelor, din distanță în distanță, gropi mari cari se împlu cu gunoiu de la vite (boi, oi, porci) afară de gunoiul de cai, acesta fiind prea fierbinte. După ce au fost umplute astfel cu gunoiu, se acopăr cu un strat de pământ, cam de un cot de mână.

În timpul iernei, coropișnițele alungate de ger se strâng în aceste gropi, unde își depun ouăle și clocesc.

În primele zile ale lui Martie, pe când vremea este încă rece, mai înainte ca ele să părăsească gropile, se scoate gunoiul din gropi și i-se dă foc: astfel distrugându-le împreună cu cele cari abia au părăsit ouăle.

În acest chip legumele sunt salvate (scăpate de primejdie).

Reprodus din gazeta maramureșană.

Mănăstirea Sucevița.

Mănăstirea Sucevița a fost zidită între anii 1578 și 1581 de marele vornic Jeremie Movilă, carele mai târziu ajunse să fie principe al Moldovei. Intreagă mănăstire e încunjurată cu ziduri foarte tari și înalte, de cari nu o dată s'a frânt puterea străinilor năvălitori. Urme de topoare în poarta cea grea ferecată și urme de glonțuri în păretele din față a bisericei ni mărturisesc despre dese năvăliri dușmane din timpurile trecute.

Ales de frumoasă este biserica însași. În mijlocul unei ogrăzi mari și frumoase, foarte curate și bine grijite, se ridică păreții ei, cari nu sunt ca cei ai bisericei din Mănăstirea Putnei

albi vâruți, ci pe din afară și pe din lăuntru acoperiți cu zugrăvitori frumoase așa că nici un petec de părete nu-i fără zugrăveală. Și cu toate că icoanele sunt preste 300 de ani de vechi, totuși zugrăveală se cunoaște încă foarte bine.

Din toate câte le vedem la aceea mănăstire sunt zidurile cu cele 4 turnuri și biserica încă din timpul înființării mănăstirii, adică de preste 300 de ani; celelalte ziduri sunt din timpuri mai noue.

Eată ce ni se spune despre înființarea acestei mănăstiri:

URZIREA MĂNĂȘTIRII SUCEVIȚA.

I.

De sub stânca 'ncărunțită,
 Unghiul cerbului fugăciu,
 Jos spre valea cotilită,
 Călgae pe 'ntre copaci
 Sucevița, fiică dragă,
 A pletosului Carpat
 Și se vârcole și aleargă,
 Ca copilul răsfățat:
 Lunecându-se răpstește
 Pe 'ntre stânci și pe 'ntre munți
 Și munteanului croește
 Calea cătră Rădăuți.
 Doauă creste redicate
 De măguri cu piscuri verzi
 Jos se scaldă 'n unzi curate,
 Sus din ochi în ceriu le pierzi:
 Dar' ce cruce-i colo'n zare,
 Colo'n piscul de colin?
 Este un loc de ușurare
 Pentru sufletul creștin?
 Este-o armă, ce zdrobește
 Cursele duchului rău?
 Sau vre-un semn ce ni-amintește
 Să gândim la Dumnezeu?
 Astfeliu zice și suspină
 Călătorul trecătoriu,
 Și se pleacă și se 'nchină

Spre acel munte 'ncântători;
 Ear' din peșterele afunde,
 De pe coastele cu flori,
 Fiul muntelui respunde
 Cu al său glas pătrunzător:

„Cătătorule din vale!
 Asta-i muntele Furcoiu,
 Martor zilelor fatale,
 Zile grele de nevoi;
 De nevoi, ce bântuiră
 Tara noastră și popor,
 Când păgânii se iviră
 Ca lăcustele 'n ogor,
 Și prin foc și prin cruzime,
 Câmpuri, sate pustii,
 Și prin trista creștinime
 Frică, groază respândia.

Intre ramuri răsirate
 Sus pe muntele 'nverzit
 Petrecea 'n singuritate
 Un sihastru 'ncărunțit;
 Un schit plin de umilință
 Era tainicu-i salaș,
 Pace, rugă și credință
 Erau scumpii, săi casași.
 Acolo sihastru — adese
 Preveghia și se ruga

Eară 'n sărbători adese
De minuni se 'nvrednicia;
Căci sub munte, la picioare,
Dincolo de râuleț.
S' aduna la priveghiare
Un sobor de cântăreți;
S' aduna la miez de noapte,
Când cucoșii ne trezesc
Și ale ingerilor șoapte
Prin pământ se răspândesc.

In poeana, adumbrită
De molizi și de arini
Vedea masa strălucită
De făclii și de lumini;
Și 'mprejur cu veselie
Cel sobor de cântăreți
Cânta vers de bucurie
Cânta cântecul măreț,
Cântecul de inviere
A lui Christ, ce s'a sculat
Și a zdrobit cu — a sa putere
Poarta iadului turbat.
Ear' când razele auroase
Se ivesc la răsărit
Și ale nopții licuroase
Stele apun, numai decât,
Cântăreții din privire
Nevăzuți-i se făcea
Și-acel cântec de mărire
Mai mult nu-l mai auzia,
Acest lucru de mirare
Ce sihastru-l tot vedea
Ca pe-o tainică 'ntâmplare
In piept tainic îl păstra.

II.

Intr'o zi pe culmea 'naltă
Sta sihastrul cuvios
Cu privire-și îndreptată
Cătră Rădăuți in jos.

Eacă, mări că zărește
Niște cete de plăiași
Sub un steag, ce falfăește
In brațul unui arcaș.
Fruntea lor, ce 'niantează,
Al Moldovei domnitor
Ieremie — o comandază
Pe-un șoim aprig, pufnitor;
Domnu-și trage dela țeară
Oștile cătră — acest loc
După — o lovitură — o lovitură
amară,

Ce-o perdu cu Turci in foc.
După dânsu 'n număr mare
Pălcuri de panțiri pășesc
Cu săgeți fulgerătoare
Ce prin aer sbârânăesc.
Mai colo sosesc muntenii
Cu baltagele pe braț
Marginașii și câmpenii
Cu puști lucide 'narmați.
Și pe-a Suceviței vale
Pălcurile tăbăresc
Tindu-și corturile sale
Și se pun și poposesc.
Peșterile 'n departare
Dau răspuns la glasul lor,
Dau răspuns de 'mbărbătare
Asupra păgânilor.
Ieremie Vitejeste
Pe 'ntre-ai săi luptaci îmblând
Șpre războiu' i 'nsuflește
Cu puternicu-i cuvânt.
Pe dușmani ca să-i gonească
Și să-și apere de hoți
Moștenirea străbunească
Pentru fii și strănepoți.

III.

Intre — aceste se coboară,
Cel sihastru de pe deal,

Cinci panțiri îl încunjoară
 Jos pe — al Suceviței mal;
 Și cu dânși sihastrul pasă,
 Cere 'ntrare la stăpân,
 Ieremie 'n cort îl lasă
 Și-l întreabă blând și lin.

„Ce poștești, bătrâne tată,
 Ce cuvinte ai de spus?
 Poate — o știre ne — așteptată
 Despre Turci tu mi-ai adus?
 Sau poate — o nenorocire
 Ai venit să ni vestești,
 Despre harnica-mi oștire
 Din câmpii moldovenești?“
 „Ba nu, preamărite Doamne!“
 Zice gârbovul bătrân
 Cu lungi plete și'nalbite
 Și cu brațele pe sin.

„Nu, căci nu trăesc la teară,
 In locul, unde creșcui,
 Și pe unde odineoară
 Pieptul cu dușmani dădui;
 Ci trăesc colo pe munte
 De când am îmbătrânit,
 De când războaiele crunte
 Puterile mi-au slăbit;
 M'am tras în singurătate
 Liniștit ca să trăesc,
 Să mă curăț de păcate
 Și de suflet să-mi grijesc.
 Dar'o doamne prea mărite,
 Dumnezeu mi te-a'ndreptat,
 Taine mari și adevărite
 Ca să-ți spun cu adevărat:
 Decând m'am retras din lume,
 Liniște ca să-mi gălesc,
 Mi-am aflat acolo pe culme,
 Locu'n care viețuesc.
 Acolo fac rugăciune
 Pentru neamul creștinesc

Și pentru timpuri mai bune
 La poporul românesc.
 Dar spre zilele sântite
 Zile mari de sărbători,
 Întâmplări nepomenite
 Mi s'arată uneori.
 Când sosește miez de noapte
 Când cucușii ne trezesc
 Și-ale ingerilor șoapte
 Pre pământ se respândesc:
 În poeana îndumbrită
 De molizi și de arini
 Văd o masă strălucită
 De faclii și de lumini,
 Și'mprejur cu veselie
 Un sobor de cântăreți
 Cânta cânt de bucurie,
 Cânta cântecul măreț,
 Cântecul de înviere
 A lui Christ ce s'a sculat
 Și a sfărmat cu a sa putere
 Poarta iadului turbat.
 Ear'când razele auroase
 Se ivesc la răsărit
 Și-ale nopții licuroase
 Stele apun, numai decât
 Cântăreți din privire
 Nevăzuți că mi se fac,
 Și-alor glasuri de mărire
 Nu se mai aud, ci tac.“

Astfeliu pustnicul vorbește
 Cătră marele stăpân,
 Ear' Movila mi-l privește
 Cu al său ochiu de ceriu semin.
 Coapsele-și încinge, eacă,

Cu colanul aurit,
 Dela care atârnă o teacă
 Și'n ea sabie de argint.
 Și sihastrului răspunde:

„Haide tată'n cetișor
 Și-mi arată locul, unde
 Și s'adun acel sobor!“
 Domnul deci își părăsește
 Cortul și tabăra sa,
 Și prin bradete se pornește
 Cu sihastru alături
 Mai având la'ndemână
 Patru eete de plaeși,
 Băetani cu lănci în mână
 Lași în spete, iuți în pași,
 Și curând li se deschide
 Acel loc înveselit,
 Ce de-l vezi inima-ți râde,
 De-l p'ivești, te simți răpit.

Eacă! pustnicul vorbește,
 Eacă locul cercetat!
 Aici corul glăsuește
 Al său cântec lăudat!

La cuvintele aceste,
 Ce sihastru a respicat,
 Ieremie și desvălește
 Al său cap încoronat,
 Trage sabia și face
 Semnul crucii pe pământ
 Și spre răsărit se'ntoarce
 Și rostește acest cuvânt:

„Doamne sânte din'nălțime,
 Ce pământul stăpânești,
 Și a ființelor mulțime
 Cu al tău braț o cârmuești,
 Pe acest loc, ce-ți place ție,
 Sânt locaș voiu să-ți urzesc,
 Ucinic dar ca să rămâe
 La poporul românesc!

În el ca să se adăpostească
 Lauda numelui tău,
 Și virtutea creștinească
 Să'nflorescă'n sânul său!“
 Astfeliu zice Ieremie
 Cu glas viu și răspicat
 Și-al său glas de bărbăție
 Sus la ceriu s'a rădicat!
 Și'n strălucitoarea-și teaca
 Strânge sabia și apoi
 Turca-și pune'n cap și pleacă
 Cătră tabără'napoi
 Și comandă să s'adune
 Salahori și meșteri mari;
 Peatra unghiului se pune
 De vestiții săi zidari.
 Lucrul repede pornește
 Zidurile cresc mereu
 Și curând se pregătește
 Sânt locaș lui Dumnezeu.

Domnitorul Ieremie
 Cătră Turci pornește apoi
 Și le'nfrânge a lor trufie
 Pe câmpia de războiu.
 Turcii fug peste hotare
 Măcelați ca vai de ei;
 A Moldovei dulce țeară
 Scapă astfeliu de mișei.

Ear' pe-a Suceviței vale,
 Pe-acel loc desfătător
 Astăzi vede lângă cale
 Călătorul trecător
 O frumoasă mănăstire
 A'nvierii lui Christos
 Scump liman de mântuire
 Sufletului credincios.

Făcut în onoarea Mănăstirii Sucevița.

Vatamaniuc Simion, Agent-Sanitar.

Știri.

Cetim în gazete, că chemarea sub arme a contingentului 1922 (tineri născuți în 1900) a fost amânată până în Ianuar.

* * *

Săptămâna trecută, o ceată de studenți francezi în frunte cu câțiva profesori universitari, au vizitat Bucovina, încântați de bogățiile și frumusețele țării românești. Distingii oaspeți au onorat cu prezența lor mai întâi orașul Cernăuți, unde li s'a făcut o primire strălucită. De aici au plecat la Câmpulung și la Vatra-Dornei ca să-i vadă pe muntенii noștrii; căci n'au venit ei în România să vadă orașele, ci satele, ca să cunoască mai de aproape pe țaranul român, care veacuri dearândul a știut să apere cu atâta vitejie și cu atâta jertfe, obiceiurile și graiul românesc.

* * *

În cursul lunii acestea va sosi un transport cu bani de metal de câte 25 și 50 bani. Lipsa de bani mărunți va fi înlăturată și credem, că astfel și banul nostru va avea o valoare mai mare, iar traiul se va eftini.

* * *

Au ajuns vremea, ca ungurii și austriecii, cari veacuri întregi au stăpânit și au robit popoare străine de sufletul lor, să se hărțuiască întreolaltă. Austriecii au căpătat ordin dela statele mari, bunăoară ca Franța, Anglia ș. a., să ocupe Țingaria de apus, care după tratatul de pace se cuvine Austriei. Ungurii se împotrivesc cu cea mai mare îndărjire astfel, că se dau lupte adevărate.

* * *

Foametea, care bântue în Rusia, devine din ce în ce mai furozitoare. Ajutorul în grâne pe care America a hotărât să-l trimită Rusiei nu ajunge la locul destinat, căci bolșevicii pun mâna pe transporturile de pâne menite pentru populațiunea înfometată și se împart întreolaltă. Dacă mai merg treburile așa, atunci statele europene și America cari au hotărât să alineze foamea din Rusia nu vor mai putea să trimită transporturi de cereale.

Poșta redacției.

Mulțumită tuturor acolora, cari ne trimit scrisori de laudă și de încurajare pentru gazeta noastră „Deșteptarea“ și-i rugăm să nu se supere, dacă nu răspundem tuturor în parte.

Abonați „Deșteptarea“, cea mai bună gazetă pentru popor. „Deșteptarea“ trebuie să fie în casa fiecărui gospodar ștutor de carte.